Liefs

Van Wikipedia

Dit artikel is gesjreve (of begós) in 't Norbiks. Laes hie wie v'r mit de versjillende saorte Limburgs ómgaon.

Liefs	
Inheimse name:	**līvõ kēļ**
Gekald in:	Letlaand In Letlaand erkaand es minderheedstaal.
Classificatie:	Oeraals Fins-Oegrisch Ooszieëfins **Liefs**
Aantal sjpraekers:	gèè modertaalsjpraekers; L2: 40 (B1-niveau), 210 (A1 en A2-niveau)
Cónservatiegraod:	oetgesjtorve, wiewaal 't poginge gief öm de taal nui laeve in te blaoze
Officieel taal:	nörges
ISO-639-code:	`liv`

't **Liefs** is 'n oetgesjtorve Finoegrische taal, verwant aan 't Fins, 't Samisch, 't Estisch of 't Hongaars. Same mit 't Fins, Estisch, Ingrisch, Karelisch, Wepsisch en Wotisch huurt 't Liefs tut 't Oost-Zieëfins. 't Liefs vilt oet-een in twieë variaante:

- 't **Lieflaand Liefs**
- 't **Koerlaand Liefs**.

't Lieflaand Liefs is allang oetgesjtorve. Van 't Koerlaand Liefs hauw 't bis vör kort nog modertaalsjpraekers. In 2013 sjtorf d'r lètste geëmigreerde modertaalsjpraeker.[1] 't Haat wel nog e hemfelke gouw twieëdetaalsjpraekers. Momenteel gief 't zoen vaertig sjpraekers op Europees B1-niveau en 210 sjpraekers op A1-A2-niveau.[2] De mietste Lieve kalle allewiel 't Lets. Ömdat 't nog zoe wieënig sjpraekers gief, is 't Liefs gèè ömgangstaal. De Liefse gemèngsjap haat dadör väöl meujte de taal laevendig te haote.[3]

't Versjpreidingsgebeed van 't Liefs: 't historisch versjpreidingsgebeed in helgries; in dónkergries 't gebeed oeë bis vör kort nog Liefs gekald waoërt

Historie

- In d'r 10de ieëw wert 't Liefs v'r 't ursj geneumd in d'r aod-Russische *Kroniek va Nestor*
- De ursjte opgesjraeve waoërd sjtamme oet d'r 13de ieëw in d'r *Kroniek va Hendrik va Letlaand*, *maga magamas* (slaop vör ieëwig).
- In d'r 11de ieëw plundere de ridders van de Duutsje Orde de Liefse durpe in Lieflaand en de Lieve vluchte nao 't weste, nao de Koerlandische kus.
- In 1770 tekent d'r Duutsjer A.L. Schlözer gesjpraoëke taal van evangelische pastors op in *Gesammelte Nachrichten der Liven in Livland und Kurland*.
- In 1861 gaeve de taalwetensjappers A.J. Sjögrens en J.F. Wiedemann 't waerk *Livische Grammatik nebst Sprachproben* oet.
- De belangstilling vör diz kling taal nimt daomit 'ne hoeëge vluch en in 1863 wert 't *Evangelie va Matteüs* vertaald.
- An 't begin van d'r twintigste ieëuw wert och hie 'n organisatie opgerich um de taal en de cultuur te behaowe: '*t Liefs Genootschap*. Ze gaeve 'n tiedsjrif oet: *De Lief*. In 1924 versjiengt d'r ursjte dichbundel mit Liefse gedichte.

- In 1940 valle de Baltische sjtate onder Sowjet-Unie. In dae tied werre alle Liefse cultuuruitinge verbaoje. De vissjersdurpe werre mit sjtacheldraod aafgezat, zoedat de sjpraeëkers van 't Liefs neet mie mit aander koese communicere. Dis opgedronge assimilatie van de Koerland Lieve an de Lets-Russische kultuur how zie hoeëgtepeunt rond 1970. Väöl Lieve verhuusde nao Zjwede en Duutsjlaand en de uvvergeblaeëve neet-geassimileerde Lieve waoërte gemarginaliseerd.
- Nao de insjtorting van 't Sowjetimperium is Liefs oonderwies op kling sjaal opgesjtart. De driejkleur van de Lieve is greun-wit-blauw en 't volksleed heesj *Mien vaderlaand, mien gebaoërtelaand*.

't Liefs haat nog ummer de belangsjtilling van de taalwetensjappers. De taal wert ooch gedoceerd aan Letse, Estse en Finse universitete.

Referaense

1. Scientias.nl - Laatste spreker van het Lijfs overleden (http://www.scientias.nl/laatste-spreker-van-het-lijfs-overleden/88097)
2. Livones.net - LĪBIEŠU VALODAS SITUĀCIJA (http://www.livones.net/valoda/?raksts=8701)
3. Baltic-course.com - Latvia's tiny Livonian minority struggles to keep its language alive (http://www.baltic-course.com/eng/baltic_news/?doc=3215)